

**Hĺbkové ex post hodnotenie vybraných regulácií
pôsobiacich v podnikateľskom prostredí - formulár**

Spracovateľ: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, odbor zlepšovania podnikateľského prostredia

Gestor/gestori právneho predpisu: Ministerstvo financií Slovenskej republiky

Názov právneho predpisu/právnych predpisov: Zákon č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve (ďalej len „zákon č. 186/2009 Z. z.“)

Lokalizácia: § 10

Účinnosť: 01.01. 2010

Regulácia, ktorá je predmetom ex post hodnotenia: Regulácia č. 53

Nemožnosť vykonávania finančného sprostredkovania finančným poradcom

Špecifikácia¹:

- Internetový odkaz na legislatívny proces hodnoteného právneho predpisu na portáli Slov-Lex:
- Internetový odkaz na číslo parlamentnej tlače hodnoteného právneho predpisu:
<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=2673>

Hĺbkové ex post hodnotenie:

☒ regulácie/regulácií jedného právneho predpisu

☐ navzájom súvisiacich regulácií vo viacerých právnych predpisoch

¹ Informácie sa neuvádzajú, ak bola hodnotená úprava predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015. Pred týmto dátumom neexistovala povinnosť vypracovať Analýzu vplyvov na podnikateľské prostredie.

9.1 Základné informácie k hodnotenej regulácii

9.1.1 Opis regulácie a jej pôsobenia:

Právna úprava zákona v § 6 a § 10 definuje podmienky vykonávania finančného sprostredkovania a finančného poradenstva na Slovensku, pričom striktné oddeľuje tieto dve činnosti. Finančný poradca je definovaný ako osoba, ktorá vykonáva finančné poradenstvo na základe písomnej zmluvy s klientom a nemôže súčasne vykonávať finančné sprostredkovanie. Naopak, finančný agent môže vykonávať finančné sprostredkovanie na základe písomnej zmluvy s finančnou inštitúciou alebo iným samostatným finančným agentom, ale nesmie poskytovať finančné poradenstvo.

Regulácia ďalej rozdeľuje finančných agentov do kategórií: samostatný finančný agent, viazaný finančný agent, podriadený finančný agent a viazaný investičný agent, pričom každý z týchto subjektov môže vykonávať sprostredkovanie len na základe písomnej zmluvy. Právna úprava tiež jasne definuje zodpovednosť jednotlivých subjektov za dodržiavanie zákonných ustanovení, čím sa zvyšuje právna istota a ochrana spotrebiteľov na finančnom trhu.

Pôsobenie tejto regulácie má viesť k zvýšeniu špecializácie a profesionalizácie na finančnom trhu, pretože finanční poradcovia a agenti sa musia zamerať len na svoju špecifickú činnosť. Zároveň má prispieť k ochrane klienta. Toto rozdelenie však môže byť obmedzujúce, najmä pre finančných poradcov, ktorí by mali záujem ponúkať komplexnejšie služby, keďže nie sú oprávnení vykonávať finančné sprostredkovanie, čo by mohlo byť pre klientov výhodné, ak by využili služby finančného poradcu.

9.1.2 Znenie podnetu z podnikateľského prostredia (ak je k dispozícii)

Zákon č. 186/2009 Z. z. rozdelil poisťovacích maklérov na samostatných finančných agentov a finančných poradcov a zaviedol reguláciu konfliktu záujmov medzi nimi. Po 15 rokoch fungovania sa ukázalo, že inštitút finančného poradcu je neživotaschopný a znevýhodňuje sprostredkovateľov v konkurencii so zahraničnými maklérmi. Licenciu finančného poradcu v sektore poistenia má iba jeden subjekt, čo ukazuje, že táto právna úprava neprináša spotrebiteľom žiadny úžitok. Naopak, samostatní finanční agenti sú obmedzovaní a nemôžu klientom poskytovať odborné poradenstvo, čo oslabuje ich pozíciu na trhu. Predmetom ex post hodnotenia bude zváženie odstránenia konfliktu záujmov medzi samostatnými finančnými agentmi a finančnými poradcami, aby mohli vykonávať obe činnosti súčasne.

9.1.3 Identifikácia dotknutých subjektov:

Ex ante:

- V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť identifikované subjekty, pri ktorých sa predpokladalo, že ich bude regulácia ovplyvňovať.

Ex post:

- Finanční poradcovia, finanční agenti

9.1.4 Identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie z ex ante fázy (ak bola vykonaná):

V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie z ex ante fázy.

9.2 Vyčíslenie dopadu na podnikateľské prostredie – porovnanie predpokladaných (ex ante) a skutočných (ex post) nákladov právneho predpisu²

Tabuľka č. 1: Výpočet skutočných vplyvov regulácie/regulácií (ex post) a ich porovnanie s predpokladanými vplyvmi (ex ante) (údaje sú uvedené po vyplnení Kalkulačky nákladov podnikateľského prostredia pre ex post hodnotenie uvedenú v prílohe č. 9b jednotnej metodiky):

EX POST								EX ANTE ³	EX POST – EX ANTE
Poradové číslo regulácie	Stručný a zrozumiteľný opis regulácie	Lokalizácia	Účinnosť právneho predpisu / regulácie	Kategória dotk. subjektov	Počet subjektov v dotk. kategórii	Náklady na 1 podnik. v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Rozdiel v nákladoch na kategóriu dotk. subjektov v €
53	Nemožnosť vykonávania finančného sprostredkovania finančným poradcom	§ 10	1.1.2010	Finanční poradcovia, finanční agenti	24 582	-	-	-	-

² Kalkulácia nákladov sa uvádza pre každé hodnotené ustanovenie právneho predpisu, v prípade kalkulácie pre celý právny predpis ako celok je táto skutočnosť uvedená v lokalizácii.

³ Ex ante časť sa nevypĺňa, ak je regulácia zaradená do Registra ex post podľa bodu 10.3. písm. d) jednotnej metodiky a jej hodnotená úprava bola predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015.

Doplňujúce informácie k spôsobu výpočtu vplyvov jednotlivých regulácií na náklady podnikateľského prostredia a vysvetlenie rozdielu kvantifikácií ex post a ex ante

9.2.1 Spôsob vypočítania vplyvov na podnikateľské prostredie:
Ex ante náklady: ▪ V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, a teda neboli ani vypočítané vplyvy na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť spôsob vypočítania predpokladaných vplyvov na podnikateľské prostredie. Ex post náklady: ▪ Ex post náklady neboli kalkulované vzhľadom na povahu regulácie, ktorá nespôsobuje zvýšenie nákladov pre podnikateľské subjekty.
9.2.2 Zdroj početnosti (vrátane internetového odkazu na konkrétne štatistiky, ak sú dostupné na internete):
K 8.11.2024 zdrojom početnosti pre zistenie počtu dotknutých subjektov z predmetnej oblasti bolo webové sídlo Národnej banky Slovenska. Odkaz na internetovú stránku: https://subjekty.nbs.sk/?s=1120
9.2.3 Dôvod rozdielu medzi predpokladanými nákladmi regulácie (ex ante) a zistenými skutočnými nákladmi (ex post) (ak vznikol):
Analýza vplyvov na podnikateľské prostredie nebola vypracovaná z dôvodu, že hodnotená regulácia bola predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nevznikol rozdiel medzi predpokladanými nákladmi regulácie (ex ante) a zistenými skutočnými nákladmi (ex post). Zároveň ide o reguláciu, ktorú nie je možné kvantitatívne posúdiť.
9.2.4 Dôvod vzniku nepredpokladaných nákladov v ex ante fáze:
Nepredpokladané náklady v ex ante fáze neboli identifikované.

9.3 Ex post konzultácie s podnikateľskými subjektami a gestorom právneho predpisu

9.3.1 Účastníci, forma, termíny a časový rozsah ex post konzultácií:

GESTOR PRÁVNEHO PREDPISU – Zúčastnení zástupcovia: Ministerstvo financií Slovenskej republiky, sekcia finančného trhu, odbor kapitálového trhu a poisťovníctva (ďalej ako „MF SR“ alebo „gestor“).

PODNIKATELSKÉ SUBJEKTY:

Cielené konzultácie:

Oslovené subjekty (obchodné meno, IČO):

Slovenská asociácia sprostredkovateľov v poisťovníctve,
31747876 (ďalej ako „SASP“)

Zúčastnené subjekty:

Áno ☒ Nie ☐

Forma a termín vykonania konzultácií:

Oslovené subjekty:

SASP

Forma:

osobne/online ☒ dotazník/e-mail ☐

Dátum vykonania:

1. 10. 2024

Verejné konzultácie:

Trvanie verejných konzultácií: od 3.9.2024 do 16.9.2024

Forma a termín vykonania konzultácií:

Do verejných konzultácií sa nezapojili žiadne ďalšie podnikateľské subjekty.

9.3.2 Vyjadrenie podnikateľských subjektov k regulácií:

- vznesené pripomienky voči zneniu regulácie,
- konkrétne problémy regulácie alebo prekážky, ktoré regulácia spôsobuje v praxi.

Podľa zástupcov SASP podnet poukazuje na to, že do roku 2009 existoval jednotný pojem - finančný maklér, po r. 2009 sa touto reguláciou zaviedli nové pojmy - samostatný finančný agent a finančný poradca, čím sa zároveň zaviedla právna úprava konfliktu záujmov týchto dvoch inštitútov, tzn. samostatný finančný agent nesmie vykonávať finančné poradenstvo a naopak, finančný poradca nesmie vykonávať činnosť samostatného finančného agenta. Za 15 rokov praxe sa ukázalo, že inštitút finančného poradcu nevyužíva na trhu takmer nikto. Tento inštitút sa preto podľa SASP javí byť nefunkčný.

Táto regulácia spôsobuje problém aj pri pôsobení na zahraničnom trhu, kde sú samostatní finanční agenti obmedzovaní. Problém spočíva v tom, že v situácii, keď slovenské poisťovne redukujú množstvo a výber produktov pre klientov, je častokrát potrebné ich poisťovať v zahraničných poisťovniach. Zahraničné poisťovne samostatných finančných agentov zaraďujú do inej ("nižšej") kategórie finančných maklérov, v ktorých nie je možné klienta zastupovať a poskytovať mu poradenstvo, a zároveň zahraničné poisťovne častokrát ani neuzatvárajú so samostatnými finančnými agentami sprostredkovateľskú zmluvu. Takýmto spôsobom samostatní finanční agenti prichádzajú o časť provízie, ktorá odchádza do zahraničia.

9.3.3 Vyjadrenie gestora k:

- dôvodu vzniku právneho predpisu / regulácie, opis problému, ktorý má riešiť,
- výsledku pôsobenia regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- plnenie cieľov regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- vzniku nepredvídateľných vplyvov (ak sa vyskytli),
- podnetu z podnikateľského prostredia,
- vzneseným pripomienkam podnikateľských subjektov k zneniu regulácie a pôsobeniu v praxi.

Dôvodom vzniku právneho predpisu bolo zjednotiť právnu úpravu finančného sprostredkovania a finančného poradenstva a zabezpečiť transparentnosť pri ich výkone. Jedným z cieľov právnej úpravy bola aj ochrana spotrebiteľov pred podvodmi pri vstupe do zmluvných vzťahov, na základe ktorých sú im poskytované finančné služby.

Pre zástupcov gestora je kľúčové to, aby pri výkone tejto činnosti bolo vždy dbané na ochranu klienta. Zavedenie konfliktu záujmov medzi inštitútmi samostatného finančného agenta a finančného poradcu malo oddeliť situácie, kedy je klientovi ponúkaný určitý produkt s cieľom "predaja" a kedy je potrebné mu zabezpečiť poradenstvo so zreteľom na jeho potreby. Podľa MF SR činnosť samostatného finančného agenta vylučuje možnosť byť poradcom v prospech klienta. Výsledkom zavedenia takejto regulácie je, že inštitút finančného poradcu je na trhu málo využívaný a navyše predstavuje znevýhodnenie pre výkon činnosti samostatných finančných agentov. Rozdelenie inštitútov finančný agent a finančný poradca je za MF SR kľúčové a pri nasledujúcej transpozícii Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/97 z 20. januára 2016 o distribúcii poistenia (ďalej len "Smernica o distribúcii poistenia") by sa táto regulácia mala ešte sprisňovať.

9.3.4 Alternatívne riešenia z pohľadu podnikateľských subjektov:

- návrhy na zmeny v právnom predpise (úprava znenia / zrušenie regulácie),
- návrhy na úpravu aplikačnej praxe,
- príklady alternatívnych riešení alebo osvedčených postupov z iných krajín (dobrovoľné),
- očakávaná úspora nákladov v dôsledku úpravy / zrušenia regulácie (dobrovoľné).

Slovenská asociácia sprostredkovateľov v poisťovníctve navrhuje odstrániť konflikt záujmov medzi inštitútmi samostatného finančného agenta a finančného poradcu, ktorý momentálne vyplýva

zo zákona. Zrušenie tohto konfliktu by umožnilo finančným poradcom vykonávať aj sprostredkovanie, čo by zlepšilo ich možnosti zastupovania klientov doma aj na zahraničných trhoch bez toho, aby porušovali právne normy. SASP zdôrazňuje, že takáto prax je bežná v iných členských štátoch Európskej únie, vrátane Českej republiky, kde poradcovia môžu poskytovať komplexnejšie služby klientom vrátane sprostredkovania.

Pre podporu tohto návrhu SASP ponúka relevantné analýzy z európskeho trhu, ktoré ilustrujú výhody tohto prístupu a podporujú jeho realizáciu na Slovensku, ktoré môže predložiť gestorovi pre bližšie porozumenie fungovania zahraničného trhu a podporu argumentácie navrhovanej zmeny. SASP odporúča konkrétnu úpravu § 10 zákona, ktorou by sa odstránil zákaz finančným poradcom vykonávať sprostredkovateľské činnosti. Týmto riešením by sa zvýšila flexibilita poskytovania finančných služieb a lepšie reflektovali potreby slovenských klientov a podnikateľov na medzinárodnom trhu.

9.3.5 Vyjadrenie gestora k alternatívnym riešeniam:

K podnetu od zástupcov podnikateľov týkajúceho sa úpravy § 10 MF SR avizovalo konzultácie a opätovné otvorenie hlbšej diskusie pri príprave právnej úpravy, ktorou sa bude transponovať Smernica o distribúcii poistenia do slovenského právneho poriadku. Alternatívne riešenia súvisia s podstatou problému, a to úpravou regulácie priaznivejšie vo vzťahu k finančným poradcom.

Gestor zároveň prejavil záujem o možnosť oboznámiť sa s analýzami z prostredia európskeho trhu poisťovníctva, ktoré mu poskytne SASP. Podľa gestora diskusie by mohli prebehnúť najskôr v druhej polovici roka 2025 a v roku 2026 by sa transponovala smernica do našej legislatívy.

V niektorých sektoroch MF SR vidí priestor na úpravu a zapracovanie tohto podnetu, napr. formou určitých limitovaných povolení, avšak prioritne je zástancom ponechania súčasnej právnej úpravy z dôvodu ochrany klienta.

9.4 Stanovisko spracovateľa k právnemu predpisu a jeho vplyvu na podnikateľské prostredie

9.4.1 Stanovisko k pôsobeniu právneho predpisu / regulácie na podnikateľské prostredie, k optimálnosti jej nastavenia a k optimálnosti nastavenia jej aplikačnej praxe:

Povinnosť vykonávať oddelene činnosti samostatného finančného agenta a finančného poradcu vyplýva z potreby zabezpečiť transparentnosť pri ich výkone. S výkonom oboch činností sa spája úprava konfliktu záujmov medzi týmito dvoma inštitútmi zavedeným priamo v zákone z dôvodu ochrany spotrebiteľa pri uzatváraní zmlúv týkajúcich sa finančných a poisťných produktov. Táto úprava v praxi ukázala nízke využitie inštitútu finančného poradcu, v súčasnosti takúto činnosť vykonáva jeden subjekt v sektore poistenia alebo zaistenia. Toto rozdelenie spôsobuje problém aj pri vstupovaní na zahraničný trh a pri uzatváraní zmlúv so zahraničnými poisťovňami, či pri zastupovaní klienta v prípade, že zmluvu o produkte uzatvára so zahraničnou poisťovňou. Okrem iného nemožnosť vykonávať finančné sprostredkovanie znižuje finančným poradcom províziu, ktorú získa zahraničný maklér.

Zástupcovia SASP poskytnú MF SR analýzy, ktoré získali z prostredia trhu poisťovníctva v rámci EÚ, pričom následne, pri najbližšej novelizácii právneho predpisu (pri transpozícii novej smernice o distribúcii poistenia) sa otvoria diskusie o možnej úprave regulácie, pričom táto úprava by mala reflektovať na odstránenie konfliktu záujmov aspoň pri produktoch, ktoré nepredstavujú veľké riziko pre spotrebiteľa.

Odhadovaný časový rámec pre uskutočnenie novelizácie a diskusií je v druhej polovici roka 2025 a v roku 2026, kedy sa do zákona bude transponovať nová smernica o distribúcii poistenia. V rámci prípravy novely sa vytvoria pracovné skupiny, v rámci ktorých bude možné opätovne otvoriť diskusiu a hľadanie riešenia, ktoré umožní súčasný výkon činností finančného poradcu a finančného agenta, napriek tomu, že odstránenie konfliktu záujmov en block zástupcovia MF SR nepredpokladajú, nakoľko to považujú za kľúčové pre ochranu spotrebiteľa.

9.4.2 Stanovisko k alternatívnym riešeniam, ktoré môžu zlepšiť podnikateľské prostredie:

MH SR sa stotožňuje s potrebou prehodnotiť reguláciu oddelených inštitútov samostatného finančného agenta a finančného poradcu a ich konfliktu záujmov, pretože z diskusie vyplynulo, že inštitút finančného poradcu je v praxi v podstate nevyužívaný a jeho právna úprava znemožňuje finančným poradcom vykonávať finančné sprostredkovanie. Súčasný znenie zákona pôsobí limitujúco pre slovenských finančných poradcov vo vzťahu ku klientom a k možnosti poskytnúť im komplexnú službu, ako aj vo vzťahu k zahraničným finančným maklérom, voči ktorým sú pri uzatváraní zmlúv znevýhodňovaní, pretože majú obmedzené množstvo činností, ktoré môžu vykonávať.

MH SR zároveň porozumelo obavám vyjadreným zo strany zástupcov gestora týkajúcich sa nastavenia znenia zákona tak, aby prioritou bola ochrana spotrebiteľa, kedy finančný poradca musí vždy byť na jeho strane. Zároveň však dodáva, že podľa vyjadrenia zástupcov z podnikateľského sektora je zrejmé, že aj pri výkone činnosti samostatného finančného agenta je tento vždy povinný stáť na strane klienta a poskytnúť mu pre neho najvýhodnejšie produkty.

MH SR víta prísľub opätovného otvorenia diskusie k možnosti úpravy regulácie a podporuje hľadanie kompromisu medzi zákonnou ochranou spotrebiteľa pri uzatváraní zmlúv na jednej strane a umožnenie výkonu finančného sprostredkovania aj pre finančných poradcov, aspoň pri určitých nerizikových produktoch a klientoch, na strane druhej. Záverom diskusie sa tiež dohodlo, že pri začatí konzultácii ohľadom zmien regulácie, ktoré sú odhadované na rok 2026, bude potrebné prizvať na konzultáciu aj zástupcov NBS s cieľom nájsť optimálne nastavenie právnej úpravy tak, aby v čo najväčšej miere vyhovovala aj praxi.

9.4.3 Odporúčenie spracovateľa:
☒ ponechať reguláciu ☐ upraviť reguláciu ☐ zrušiť reguláciu bez náhrady ☐ upraviť aplikačnú prax
9.4.4 Ak spracovateľ navrhuje reguláciu alebo aplikačnú prax upraviť, tak uvedie ako a akých právnych predpisov / ustanovení právnych predpisov (aj súvisiacich právnych predpisov) sa má úprava dotknúť:
MH SR sa s vyššie uvedenými závermi stotožnilo a rovnako vyjadrilo pozitívny postoj k deklarovanému zámeru pokračovať v ďalších rokovaniach o možnostiach zrušenia zákazu poskytovania sprostredkovania finančnými poradcami v druhej polovici roka 2025. V kontexte vyššie uvedeného sa MH SR prikláňa k návrhu väčšiny zúčastnených subjektov, a to ponechať súčasné legislatívne znenie predmetnej regulácie do momentu prípravy novej smernice o distribúcii poistenia.

9.5 Vyjadrenie gestora právneho predpisu k vykonanému hĺbkovému ex post hodnoteniu⁴

9.5.1 Pripomienky gestora právneho predpisu k procesu ex post hodnotenia:
Gestor právneho predpisu nemal pripomienky k procesu ex post hodnotenia.
9.5.2 Vyjadrenie gestora k obsahu stanoviska spracovateľa:
Gestor právneho predpisu sa k obsahu stanoviska spracovateľa nevyjadril.

⁴ Časť 9.5 je v zmysle bodu 10.2. JM vyplnená v prípade, ak gestor právneho predpisu zaslal spracovateľovi vyjadrenie k vykonanému ex post hodnoteniu do 30 kalendárnych dní od ukončenia hĺbkového ex post hodnotenia